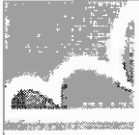

1 BEGRÄNSAD KLIMATPÅVERKAN

Växthusgaserna som främst utgörs av koldioxid från förbränning av olja och kol påverkar vårt klimat. Globalt sett får vi ett varmare klimat och detta kan för stora områden på vår jord medföra katastrofala effekter. Miljömålet innebär att "Halten av växthusgaser i atmosfären skall i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet skall uppnås på ett sådant sätt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås".

Nyckeltal	Målvärden	Enhet	2004	2005	2006	2007	2008:
Kilometer gång- och cykelväg	Ökning	km	25	25	25	25	
Antal kommunala fordon som är anpassade för alternativa drivmedel.	Ökning	st	2	2	2	3	
Antal kommunala arbetsredskap som är anpassade för alternativa drivmedel.	Ökning	st	0	0	0	0	0

	<i>Delmål</i>	<i>Delmålsansvarig</i>
102	Inom all kommunal verksamhet skall, där det är tekniskt och ekonomiskt möjligt, enbart alkylatbensin användas i bensindrivna motorredskap och kommunen skall på sikt verka för att fler fordon och arbetsredskap med alternativ bränsledrift införskaffas	Samtliga förvaltningar
103	Kommunen skall aktivt informera om och uppmuntra att alternativa bränslen används i bilar/fordon och arbetsredskap	Samtliga förvaltningar
104	Kommunen skall fortsätta att tillhandahålla kostnadsfri energirådgivning samt även informera om miljövänligt framlagen el	Miljö- och byggförvaltningen
107	Högre ställda miljökrav vid upphandling av arbetsmaskiner, fordon och transporttjänster, exempelvis enligt delegationen för ekologisk upphandling (EKU-delegationens) upphandlingsverktyg	Samtliga förvaltningar
108	Fortsatt utbyggnad av gång- och cykelvägar i kommunen	Tekniskaförvaltningen
109	Arbeta för bevarandet av befintlig kollektivtrafik samt om det finns underlag verka för dess utbyggnad	Kommunkansliet

2 FRISK LUFT

Frisk luft är en rättighet och dålig luft är inte bara otrevlig och skadlig utan kan vara direkt farlig för exempelvis astmatiker.

Miljömålet innebär att "Luften skall vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvården inte skadas. Inriktningen är att miljö kvalitetsmålet nås inom en generation".

<i>Nyckeltal</i>	<i>Måtvärden</i>	<i>Enhet</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>2008:</i>
Bensenhalt Gnosjö tätort	1,0	µg/m ³	2,23	-	-	-	0,78
Bensenhalt Hillerstorp tätort	1,0	µg/m ³	1,53	-	-	-	0,54

Delmål
202 Andelen grönytor och trädplanteringar i kommunens låtorter skall bevaras

Delmålsansvarig
Tekniskförvaltningen

3 BARA NATURLIG FÖRSURNING

Försurning av mark och vatten skapas främst genom det svavel och kväveoxider som finns i oljeprodukter och som kommer ut i luften genom förbränning av olja i motorer eller pannor. Avgaspartiklarna försurar nederbörden som i sin tur försurar yt- och grundvatten samt sjöar. Resultatet blir att växt- och djurlivet påverkas samt att vattenkvaliteten försämras.

Försurning av mark och vatten är ett av kommunens allvarigaste miljöproblem och Gnosjö kommun ligger inom det mest försurade området i Sverige.

Miljömålet innebär att "De försurande effekterna av nedfall och markanvändning skall underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen skall heller inte öka korrosionshastigheten i tekniska material, kulturföremål eller byggnader. Inriktningen är att miljö kvalitetsmålet skall nås inom en generation."

<i>Nyckeltal</i>	<i>Målvärden</i>	<i>Enhet</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>2008:</i>
Antal kalkade sjöar i kommunen.	Minskning	st	63	70	68	67	65
Antal ton spridd kalk i sjöar	Minskning	ton	658	1053	732	679	638

<i>Delmål</i>		<i>Delmålsansvarig</i>
303	Kommunen skall aktivt verka för att nuvarande kalkningsverksamhet kan bibehållas eller utökas	Miljö- och byggförvaltningen
304	Att kommunalt ägda kulturföremål och byggnader som utsätts för luftföroreningar vårdas och underhålls	Tekniska;Hyllens;Kultur&Fritid

4 GIFTFRI MILJÖ

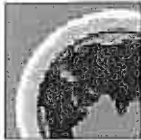
Vi lever i ett kemikalie-samhälle där kemikalier används i stor omfattning, både i hemmen och i näringslivet. Överallt på jorden finns det spår av kemikalier och giftiga metaller.

Miljömålet innebär att "Miljön skall vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Inriktningen är att miljö kvalitetsmålet skall nås inom en generation."

<i>Nyckeltal</i>	<i>Måtvärden</i>	<i>Enhet</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>2008:</i>
Antal kända områden med föroreningar i kommunen.	Minskning	st	140	140	140	140	140
Antal sanerade områden med föroreningar i kommunen.	Ökning	st	6	8	10	12	12

	<i>Delmål</i>	<i>Delmålsansvarig</i>
401	Aktivt arbeta för ett minskande av mängden farligt avfall samt minskade utsläpp av kemikalier och tungmetaller till avloppet	Miljö-Bygg; Tekniska
402	Att som huvudregel ej ansluta företag med processavloppsvatten till kommunala reningsverk	Teknikförvaltningen
403	Förorenade områden skall kontrolleras och klassificeras och kommunen skall aktivt arbeta för att saneringar kommer till stånd	Miljö- och byggförvaltningen
404	Kommunen skall inventera samliga kommunala dagvattenutsläpp för att kartlägga föroreningskällorna	Teknikförvaltningen

5 SKYDDANDE OZONSKIKT

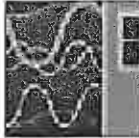
Ozonskiktet i atmosfären hindrar skadliga ultraviolettera strålar från solen att tränga ner till jordytan. Utan detta ozonskikt kan inte växter och djur leva på land. Genom utsläpp av olika ozonnedbrytande gaser håller skiktet på att tunnna ut och allt mer av den farliga strålningen når jordytan.

Miljömålet formuleras så att "Ozonskiktet skall utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig ultraviolet strålning".

<i>Nyckeltal</i>	<i>Målvärden</i>	<i>Enhet</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>2008:</i>
Antal insamlade kylmöbler vid kommunens återvinningscentraler	500	st	469	581	543	497	

<i>Delmål</i>	<i>Delmålsansvarig</i>
503 När det är möjligt att omhänderta cellplast och övriga isolermaterial på ett miljövänligt sätt skall detta göras vid kommunens återvinningscentraler	Tekniskförvaltningen

6 SÄKER STRÅLMILJÖ

Allt levande utsätts för olika typer av strålning, till exempel från kraftledningar, radiomaster, berggrund och rymden. En del strålning är helt ofarlig, andra typer är farliga enbart i stora doser och andra åter är farliga i mycket små doser. Det finns även stora individuella skillnader i känslighet för olika typer av strålning från exempelvis kraftledningar och dalorskärmar.

Miljömålet innebär att "Människans hälsa och den biologiska mångfalden skall skyddas mot skadliga effekter av strålning i den yttre miljön".

<i>Nyckeltal</i>	<i>Målvärden</i>	<i>Enhet</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>2008:</i>
Radon_Enbostadshus	200	bq/m ³	30	29	29	29	45
Radon_Flerbostadshus	200	bq/m ³	5	5	5	5	5

	<i>Delmål</i>	<i>Delmålsansvarig</i>
601	Informera om eventuell radon i befintliga byggnader, regler för radon i nya byggnader samt radon i dricksvattentäkter	Miljö- och byggförvaltningen
604	Vid upprättande av detaljplaner för bostads- och industriområden skall markradonundersökning genomföras	Miljö- och byggförvaltningen
605	Risken för människors påverkan av elektromagnetisk strålning från konstgjorda strålkällor skall beaktas vid kommunens fysiska planering	Miljö- och byggförvaltningen
606	Kommunal personal med mobiltelefon skall utrustas med handsfree-utrustning för att minska risken för eventuell skadlig strålningsexponering	Samtliga förvaltningar

7 INGEN ÖVERGÖDNING

Genom vår användning av mark och vatten bidrar vi ofta till att öka halterna av näringsämnen i vårt inlandsvatten och i havet. De näringsämnen som skapar övergödning är främst fosfor och kväve. Genom övergödningen växer sjöar igen, det blir mer algbloomning än normalt och syrebrist kan uppstå som ett resultat av detta. Även vårt grundvatten drabbas av för höga halter av närsalter.

Det nationella målet innebär att "Halterna av gödande ämnen i mark och vatten skall inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningarna för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten. Inriktningen är att miljö kvalitetsmålet skall uppnås inom en generation."

	<i>Delmål</i>	<i>Delmålsansvarig</i>
701	Vid framtida utbyggnad av bostads- och industriområden bör alternativ till traditionell vattenoch avloppsteknik beaktas	Teknikförvaltningen
702	Kommunen skall på sikt anlägga kvävefällor i anslutning till avloppsreningsverken i Gnosjö, Hillerstorp, Marieholm, Åsenhöga, Kulltorp och Nissafors som det sista steget i reningsprocessen samt utreda alternativa biologiska reningsmetoder i samband med ombyggnader vid kommunens avloppsreningsverk	Teknikförvaltningen
705	Alla enskilda avloppsanläggningar invid vattendrag skall senast 2010 inventeras och anläggningar som inte är godkända åtgärdas	Miljö- och byggförvaltningen

8 LEVANDE SJÖAR OCH VATTENDRAG

6 % av Gnosjö kommuns yta består av sjöar och vattendrag. Sjöarna har en stor betydelse för rekreation och friluftsliv. Vattendragen i Gnosjö kommun uppvisar höga metallhalter, vilka troligen kan härledas från äldre industriell verksamhet men andra utsläppskällor kan inte uteslutas.

Enligt det övergripande miljömålet ska "Sjöar och vattendrag vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer skall bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion bevaras samtidigt som förutsättningar för friluftsliv vämas. Inriktningen är att miljö kvalitetsmålet skall nås inom en generation."

Nyckeltal	Målvärden	Enhet	2004	2005	2006	2007	2008:	
Hären_P	0,025	mg/l	0,016	0,020	0,017	0,014	0,02	
Hären_N	0,625	mg/l	0,72	0,58	0,65	0,74	0,72	
Hären_pH	6,0		6,5	6,6	6,7	6,7	6,7	
Hären_Alk	0,10	mekv/l	0,20	0,11	0,22	0,08	0,11	

	Delmål	Delmålsansvarig
801	Den totala belastningen av föroreningar (fosfor, kväve, tungmetaller m m) i kommunens sjöar och vattendrag skall minska genom information och tillsynsåtgärder av enskilda avloppsanläggningar, kommunala reningsverk samt industriell verksamhet	Miljö-Bygg;Tekniska
802	Den biologiska mångfalden i kommunens sjöar och vattendrag skall bevaras samt ges förutsättning att öka genom kalkningsinsatser, återinplantering, sanering av förorenad mark med mera	Miljö-Bygg;Kultur&Fritid;Tekniska
803	Dagvatten från hårdgjorda ytor bör i största möjliga omfattning lösas lokalt (LOD) där det är tekniskt och ekonomiskt möjligt	Tekniskförvaltningen
804	Öppna diken och bäckar bör inte kulverteras	Tekniskförvaltningen
806	Aktivt informera allmänhet och industrier i syfte att minimera utsläpp av kemikalier och tungmetaller via avlopp	Miljö-Bygg;Tekniska

9 GRUNDTVATTEN AV GOD KVALITET

Dricksvatten av god kvalitet är en av våra viktigaste naturtillgångar och vårt viktigaste livsmedel och det är viktigt att vårt vatten hålls rent från utsläpp och föroreningar.

Miljömålen innebär att "Grundvattnet skall ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag. Inriktningen är att miljö kvalitetsmålet skall uppnås inom en generation."

<i>Nyckeltal</i>	<i>Måtvärden</i>	<i>Enhet</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>2008:</i>
Förbrukning av kommunalt vatten per invånare/år	60	m3	57	58	57	55	

<i>Delmål</i>	<i>Delmålsansvarig</i>
901 Kartläggning skall ske av grundvattentäkter som i en framtid kan bli aktuella för den kommunala dricksvattenförsörjningen. Dessa skall även få ett långsiktigt säkerställt skydd	Teknikförvaltningen
903 Inga verksamheter som kan påverka vattentäkter och viktiga grundvatten tillgångar negativt bör lokaliseras i dess närhet	Miljö- och byggförvaltningen
904 Kommunen skall genom rådgivning medverka till förbättring av enskilda dricksvattentäkter. Hushåll med misstänkt förorenat vatten skall erbjudas subventionerade analyser	Miljö- och byggförvaltningen

11 MYLLRANDE VÄTMARKER

Gnosjö kommun består till cirka 30 % av våtmarker. Dessa våtmarker har idag ett stort värde för den biologiska mångfalden men även för rekreation och turism, inte minst efter tillkomsten av Naturum vid Store Mosse.

Miljömålet innebär att "Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet skall bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden."

<i>Nyckeltal</i>	<i>Målvärden</i>	<i>Enhet</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>2008:</i>
Areal skyddade våtmarker	Ökning	ha	5100	5130	5176	5246	

<i>Delmål</i>	<i>Delmålsansvarig</i>
1101 Kartläggning av skyddsvärda nyckelbiotoper och enstaka naturvårdsprojekt skall eftersträvas vid all planläggning	Miljö- och byggförvaltningen

12 LEVANDE SKOGAR

72 % av Gnosjö kommuns landareal består av produktiv skogsmark och skogen har således en stor betydelse i kommunen. Både produktionen och den biologiska mångfalden i skogen påverkas av luftföroreningar och klimat. Sedan decennier faller stora mängder försurande ämnen ner över skogen. Det är inte möjligt att med säkerhet bedöma vilka konsekvenserna blir om den höga tillförseln fortsätter och ännu svårare är det att förutspå effekterna av eventuella klimatförändringar.

Miljömålet innebär att "Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion skall skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas. Inriktningen är att miljö kvalitetsmålet uppnås inom en generation."

<i>Nyckeltal</i>	<i>Målvärden</i>	<i>Enhet</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>2008:</i>
Skogsmark_Areal med naturskyddsavtal	Ökning	ha	26	32,7	32,7	32,5	
Skogsmark_Total areal nyckelbioloper	Ökning	ha	203	215,6	215,6	208,6	

Delmål
1201 Gnosjö kommuns eget skogsinnehav skall senast 2010 vara miljöcertifierad enligt godkänd standard samt i samband med miljöcertifieringen skall även en skogsbruksplan tas fram för de kommunägda tätortsnära skogarna

Delmålsansvarig
Tekniskförvaltningen

13 ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

6,7% av kommunens yta utgörs av åker- och betesmark. Ett rikt odlingslandskap förutsätter jordbruk i alla delar av landet, samt skötsel av kulturhistoriska miljöer, slåtter- och betesmarker så att värdena bevaras. Detta kan vara svårt att förena med ett rationellt och konkurrenskraftigt jordbruk. Det är viktigt att berörda brukare och allmänheten har god kunskap om varför vi ska bevara den biologiska mångfalden och kulturmiljöerna i odlingslandskapet, samt om vilka åtgärder som krävs.

Miljömålet innebär att "Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljöerna bevaras och stärks. Inriktningen är att miljö kvalitetsmålet uppnås inom en generation."

<i>Nyckeltal</i>	<i>Målvärden</i>	<i>Enhet</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>2008:</i>	
Areal brukad åkermark i kommunen (EU stöd)	Ökning	ha			1462	1397		
Areal betesmark i kommunen (EU stöd)	Ökning	ha			756	732		
Areal ekologiskt-odlad mark i kommunen som är anslutna till EU ekonomisk stöd	Ökning	ha				209		
Andel kommunalt inköpta livsmedel vid kommunens skolkök som är ekologiskt-märkta	Ökning	%	0	0	0	0		

Delmål

- 1302 Uppmuntra markägare att bibehålla odlingsbar mark för att även i framtiden kunna odla livsmedel
- 1303 Inom kommunens kostverksamhet skall mängden närproducerad och ekologiskt framtagna livsmedel öka målsättningen att 10 % av de livsmedel som kommunen köper in vara KRAV-märkta enligt KRAV ekonomisk förenings definitioner

Delmålsansvarig

- Miljö- och byggförvaltningen
- Skolförvaltningen

15 GOD BEBYGGD MILJÖ

Under de senaste 40 åren har tätorternas befolkning och areal ökat kraftigt, samtidigt som boendelägheten minskat. Avstånd och transportbehov har därmed ökat. I glesbygd är bilen ofta det enda möjliga färdssättet. För att minska bilåkandet krävs satsningar på miljövänliga, säkra och tidseffektiva transportmedel. En annan viktig aspekt är bostädernas läge i förhållande till arbetsplatser, butiker och annan service.

Miljömålet innebär att "Städer, tätorter och annan bebyggd miljö skall utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en lokalt och globalt god miljö. Natur och kulturvärden skall tas tillvara och utvecklas. Byggnader och anläggningar skall lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas. Inriktningen är att miljö kvalitetsmålet uppnås inom en generation."

Nyckeltal	Målvärden	Enhet	2004	2005	2006	2007	2008:
Bevarandeskydd_Byggnader	Ökning	st	3	3	3	3	3
Bevarandeskydd_Kulturmiljöer	Ökning	st	4	6	6	6	6
Anlal hushåll med hemkompostering som sökt bidrag	5	st	446	454	458	460	
Mängd_Hushållsavfall	320	kg/inv	274	277	294	298	
Mängd_Plast	2,17	kg/inv	1,19	1,4	1,82	2,07	
Mängd_Glas	18,2	kg/inv	10,81	10,46	11,04	11,39	
Mängd_Metall	1,97	kg/inv	2,86	3,7	1,38	1,45	
Mängd_Papper, well o returpapper	10,6	kg/inv	9,9	9,9	9,96	15,5	

	Delmål	Delmålsansvarig
1501	Skapa förutsättningar för boende på landsbygden, bland annat genom projektet Hästen som naturvårdare, marknadsföring av attraktiva tomter m m	Miljö- och byggförvaltningen
1505	I våra tätorter skall andelen grönområden bevaras och kommunen skall verka för ökad tillgänglighet till dessa	Tekniskförvaltningen
1506	Det kommunala programmet för kulturhistoriskt intressanta byggnader och miljöer bör revideras senast 2012	Kultur & fritid
1507	Kommunen skall verka för att kunskapen om värdefulla kultur- och naturmiljöer ökar	Kultur & fritid
1509	Kommunens energiplan skall revideras en gång per mandatperiod	Tekniskförvaltningen
1510	Gång- och cykelvägar skall snöröjas före gator och vägar	Tekniskförvaltningen
1513	Hemkompostering skall stimuleras ekonomiskt och genom information	Tekniskförvaltningen
1514	Verka för att möjligheterna till källsortering och kompostering förbättras i flerbostadshus	Tekniskförvaltningen
1518	Kommunens mål är att återvinningen i kommunen minst skall nå riksgenomsnittet	Tekniskförvaltningen
1521	Kommunen skall aktivt verka för att luftburna el- och teleledningar grävs ner	Kommunkansliet